

שבת פרשת

בהר - בחוקותי

כ"ב אייר תשפ"ג

גיליון מס' 64
מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

ראש הישיבה

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

אין זה קל להגיע לרצון הפנימי. אמר שלמה המלך (משלי כ', ה'): "מים עמקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלגה". העצה האמיתית, הרצון הפנימי והאמיתי של האדם נמצא עמוק בלב. אך כדי לדלות זאת צריך להיות איש תבונה. לא כל אדם זוכה להגיע לעומק נפשו ולדעת מה הוא רוצה. רבים חיים את העצה השטחית. מושפעים מהחברה, מהמשפחה, מן הצרכים הכלכליים וכדומה. אין זו "עצה עמוקה", אלא עצות חיצוניות שמשפיעות על האדם בקבלת ההחלטות שלו. "איש תבונה" - לשון יחיד, ללמדנו שמעטים הם. איש תבונה מצליח לנטרל את כל הסיגים והקליפות, את כל ההפרעות החיצוניות, ולגלות מה הוא רוצה.

התורה היא הדרך להגיע אל העצמיות, ולזה ניתנו מצוות השמיטה והיובל. אלו מצוות שמחירות את האדם לעצמיותו. "שבתה הארץ" - האדם לא משועבד לקרקע, אלא חופשי לעסוק בתורה ולגלות את רצונו העמוק.

מצות השמיטה ניתנה בהר סיני, משום שהיא נותנת לאדם את הכלי לגלות את עצמיותו. אנו צריכים ללכת ברוח השמיטה, ולבדוק למה אנו משועבדים היום. השעבוד לעבודת הקרקע לא רלוונטי היום כפי שהיה בזמן התורה, אך מצות השמיטה לא בטלה משום כך.

נראה, שמלבד השעבוד הכלכלי והחברתי, השעבוד הגדול ביותר כיום הוא השעבוד למכשירים הסלולאריים. ההתמכרות היא העבדות המודרנית, והיא אחת המחלות הקשות של העולם כיום. כמובן שמי שמכור לא חושב שהוא כזה. הוא בטוח שהוא יכול בכל רגע להפסיק ולעצור. אבל אם אדם מוצא את עצמו קם בבוקר - ומיד בודק מה התחדש במכשיר, הולך לישון - והמכשיר איתו, אוכל - והמכשיר בידו - כנראה הוא מכור. ההתמכרות היא התנכרות לעצמיות. אנו הופכים להיות אנשים שטחיים וחיצוניים, שלא מגיעים למים העמוקים ולעצות העמוקות שבלבנו. יבחן כל אחד את עצמו, ברוח השמיטה - מהם השעובדים שבחיינו, ואיך הוא משתחרר. יתכן שצריך לקחת חופש מהמכשיר לכמה שעות או ליותר מכך. יבחן כל אחד את עצמו ויצא לחירות מכל המועקות והדברים שמשעבדים אותו.

לחיות עם פרשת השבוע - לקיים "גאולה תתנו בארץ", על ידי שתורה תתנו בארץ. הגאולה והתורה הולכות יחד, ובע"ה נזכה לגאולה שלמה מתוך בריאות, שמחה ונחת, ברכה והצלחה.

מתוך השיעור שניתן בתאריך י' באייר תשפ"ב
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה

פרשת "בהר" נקראת בימים שבין יום העצמאות ליום ירושלים, ימי הגאולה של דורנו. מתאים לקרוא לה: פרשת הגאולה.

הביטוי גאולה מופיע בפרשה פעמים רבות (ויקרא כ"ה, כ"ד): "ובכל ארץ ארץכם גאלה תתנו לארץ". ובהמשך (ויקרא כ"ה, כ"ה-כ"ו): "כי ימוה ארץ וימך מארצתו ויבא גאלו הקרב אליו וגאל את ממך ארצו. ואיש כי לא יהיה לו גאל וְהשיגה ידו ומצא נדי גאלתו". ועוד (ויקרא כ"ה, כ"ט): "ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו ימים תהיה גאלתו". ועד פעמים רבות בהמשך הפרשה.

מהי גאולה?

מקריאת הפרשה בצורה פשוטה עולה שגאולה היא חזרת האדם לעצמיותו. הדבר בולט במיוחד בעבדים ובקרקעות שבהם עוסקת הפרשה.

עומק הדברים מתבאר לאור פתיחת הפרשה (ויקרא כ"ה, א'-ב'): "וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבבתה הארץ שבת לה".

וכבר שאלו חז"ל, כפי שמביא רש"י: "מה ענין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצות נאמרו מסיני?"

מדוע דווקא במצוה זו מדגישה התורה שהיא ניתנה בהר סיני?

עונה רש"י: "אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני".

מצות השמיטה היא "בנינו אב" לכל התורה, שנאמרה כולה מסיני עם כל הכללים והדקדוקים. יש קשר מהותי בין הר סיני ובין מצוות השמיטה והיובל. בהר סיני ירדה חירות לעולם. כשעמדו ישראל מול הר סיני, זכו לחירות ממלאך המוות ומשעבוד מלכויות. אלמלא חטאו בחטא העגל - היו זוכים מהר סיני לחירות מלאה, מכל הדברים המשעבדים שיש בעולם. "אל תקרי קרות אלא קרות - שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה".

התורה היא החירות האמיתית, משום שהיא מביאה את האדם לגלות את העצמיות העמוקה שלו. אנשים רבים רוצים חופש וחירות. אך כאשר בדקים למה הם מתכוונים בכך, מתברר שרובם מבינים שחופש פירושו: לעשות מה שאני רוצה. לאכול מה שאני רוצה לאכול, ללכת לאן שאני רוצה, לקום מתי שאני רוצה.

אך האמת היא הפוכה. הדברים הללו מסיחים את דעתו של האדם מהעצמיות. השאלה היא מה הנשמה של האדם רוצה, מה העצמיות הפנימית מבקשת. הדרך העמוקה ביותר לגלות את הרצון הפנימי היא על ידי העיסוק בתורה. התורה מגלה לאדם את הערכים והעקרונות שהוא רוצה לחיות על פיהם.

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרשה וברש"י

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חזרים כמאמר הכא...

3. מה הן שתי המילים המשותפות לפתיחת פרשת בהר ולסיום פרשת בחוקותי?

2. האם "והשימותי אני את הארץ, ושממו עליה אויביכם", זו קללה או ברכה?

1. מה פירוש המילה "גאולה"?

"כולנו נקראים להיות מנהיגים. מנהיגות היא קבלת אחריות.

כולנו אחראים איש לרעהו, כל אחד בחוג השפעתו: המשפחה, הקהילה, הארגון או מעגל רחב יותר"

(הרב יונתן זקס, "שיג ושיח - אנחנו העם", לפרשת בחוקותי)

(https://www.rabbitsacks.org/app/uploads/2014/05/SS_Bechukotai_Manhiqut.pdf)

